

Prostitutionslagstiftningen i Tangerang

av

Abd Moqsith Ghazali

i översättning och med inledning av André Möller

I Indonesien förs en livlig debatt om vilken plats islam ska ha i det offentliga rummet och i den lokala lagstiftningen. På vissa håll i landet, bland annat i den av tsunamin 2004 hårt drabbade Acehprovinsen, har så kallad islamisk lag (syariat Islam) instiftats, och på många fler håll hörs ständiga krav på en ytterligare islamisering av lagen. Dessa lagar och lagförslag har givetvis sina entusiastiska gynnare såväl bland islamister som bland "vanliga" muslimer i Indonesien, men de kritiserar också ständigt och jämnt, och kritiken kommer från alla håll. Vad som kanske förvånar något är att kritiken bland annat uttalas av muslimska jurister och lärda, då dessa understundom anser att lagförslagen reflekterar en alltför snäv och negativ tolkning av den islamiska lagen. I västerländska media har lagförslagen också ifrågasatts, och det är då i första hand deras eventuella relation till demokratiska principer som diskuterats. Att lagförslagen på ett sätt återspeglar en muslimsk feminism tycks ha gått de flesta betraktare förbi.

En mycket omdiskuterad lagstiftning infördes i Tangerang på västra Java under slutet av förra året, och till följd av denna kan kvinnor i staden inte längre promenera ensamma ute efter mörkrets inbrott eller använda för mycket läppstift då detta kan ses som tecken på prostitution, vilket numera alltså är kriminaliserat. I artikeln nedan (först publicerad i Indonesien 2006-04-03) diskuterar Abd Moqsith Ghazali denna lagstiftning från ett kritiskt muslimskt perspektiv, och menar bland annat att kommunpolitikerna och lagstiftarna i Tangerang har en alltför grund förståelse för muslimska rättsliga förhållanden. I motsats till vad som brukar hävdas av denna lags anhängare, menar Ghazali också att det är kvinnorna som är lagens förlorare.

I Tangerang, inte långt från Jakarta, pågår en livlig debatt om den lokala lagstiftningen om prostitution (*Perda 8:2005*). Lagförslaget godtogs den 27:e november 2005, och gäller för hela Tangerangns befolkning. Återkommande gånger har massmedia rapporterat om hur kvinnor anhållits av polisen då denna antagit att kvinnorna varit prostituerade, och hotat dem med de sanktioner som klagörs i paragraf nio av nämnda lag - nämligen fängelsevistelse i max tre månader eller högst femton miljoner rupiah [omkring SEK 15,000] i böter. Lilis Lindawati, bosatt i Sepatan Tangerang, anklagades för att vara prostituerad och fick välja mellan att betala Rp. 300,000 eller frångå sin frihet i åtta dagar. Andra har släppts då det bevisats att de inte varit prostituerade, dock utan någon ansträngning från polisens sida att återställa vederbörandes vanära namn.

Kritiken mot lagstiftningen har inte låtit vänta på sig, och den har kommit från såväl akademiker, jurister och Tangerangborna själva. Lagen kritiseras inte bara för att den inte är förenlig med övrig lagstiftning (KUHP), utan också för att den kan tolkas på många olika sätt, och därmed kan vridas till lagupprätthållarnas fördel. Om det är detta som händer, är det främst kvinnorna som är lagens förlorare. Lagen kan fånga in kvinnor som misstänks vara prostituerade. Men den kan aldrig komma åt de män som utnyttjar dessa kvinnor. Lagen är motsägelsefull, och bör därför revideras grundligt och substantiellt. Konstigt nog står de lokala politikerna i Tangerang fast vid sitt beslut att realisera lagen, trots den massiva kritiken.

Jag ska bara betrakta lagen från den muslimska juridikens perspektiv här. För även om det inte sägs rakt ut i lagen, så är det just en muslimsk ideologi man försöker realisera med den. Man försöker alltså bekämpa prostitutionen på en muslimsk grund, och självklart är detta ett ärevärdigt mål. Men, genom att läsa paragraf efter paragraf ser man hur svag lagen är, och på vilka lösa grunder den står. Till exempel säger paragraf fyra att "alla individer som för sig på ett vis som gör att de kan misstänkas för att vara prostituerade är förbjudna att vistas på allmänna gator, torg, övernattningsställen, vandrarhem, hotel, bostadshus, kaféer, nöjesplatser, biografier, vid vägkorsningar, vid gångar eller vid andra platser".

Denna paragraf visar med all tydlighet att lagen grundar sig på förutfattade meningar och misstro. Detta är mycket problematiskt sett från ett muslimskt perspektiv, eftersom att anklaga andra människor (*qadaf*) för att vara prostituerade eller äktenskapsbrytare utan att framhålla giltiga bevis enligt muslimsk lag bör bestraffas med 80 rapp. Anklagaren kan bara gå säker om han kan föra fram fyra ögonvittne som med all önskad tydlighet sett att äktenskapsbrott föregått. Giltigt bevis utgörs också av att den prostituerade erkänner sina handlingar och medger att hon är prostituerad. Denna klassiska muslimska syn visar på att bruket att anklaga folk för att vara prostituerade eller äktenskapsförbrytare utan starka bevis inte kan tillåtas. Att anhålla kvinnor som misstänks vara prostituerade bara för att de vistas på allmänna gator efter mörkrets inbrott, är en form av obefogat översitteri.

Alla pålästa muslimer vet att Guds profet återkommande gånger straffade äktenskapsförbrytare, då brott kunde stärkas genom erkännande av de involverade men däremot inte genom förutfattade meningar och misstro. Medvetna om sina snedsteg närmade sig dessa profeten och bad om att få bli bestraffade. Intressant nog bestraffade profeten inte dem hur som helst, trots att de erkände sina felsteg. Istället frågade han om de kanske hade lidit av tillfällig sinnesförvirring vid brottet, eller försökte finna någon annan förmildrande omständighet. Detta visar på att profeten hoppades att de involverade skulle bättra sig själva och vända sig direkt till Gud med sin bön om förlåtelse.

Genom denna profetiska tradition kan vi dra slutsatsen att islam tillämpar synen på människan som ickeskyldig så länge motsatsen ej bevisats. I den muslimska lagstiftningens syn är alla människor i grunden rena (syndfria), fram tills dess att det finns bevis som klarlägger motsatsen. En kvinna och en man som inte är gifta med varandra men som befinner sig ensamma i samma rum, kan inte heller beskyllas för äktenskapsbrott utan att det finns fyra ögonvittnen som sett allt som hänt i rummet lika tydligt som "tråden kan ses träs genom nålsögat eller hinken ses åka ner i brunnen", enligt en tradition. Det är i själva verket så vanskligt att bevisa äktenskapsbrott att det aldrig gjordes med fyra vittnen under profetens levnadstid. Profeten är också känd för att ha umgåtts och sällskapat med prostituerade.

Till skillnad från detta muslimska perspektiv så utgår lagstiftningen i Tangerang från att människor i grunden är skuldfulla, tills motsatsen bevisats. Tangeranglagen förutsätter att alla individer är skyldiga, och sålunda kan polisen anhålla någon den misstänker är prostituerad. Lagen framhåller dock inte entydigt vad som utgör grunden för misstanke om prostitution, och därför kan polisen också agera relativt fritt för att fastslå dessa kriterier. Till exempel kan de fastslå att en misstänkt prostituerad är en kvinna med utmanande kläder, med stark parfym, med mycket smink eller med ett tjockt lager läppstift. Lilis som vi nämde ovan misstänktes för prostitution på grund av sitt smink i handväskan, enligt henne själv. Om dessa är kriterierna så kommer såklart tusentals indonesiska kvinnor att anhållas inom kort. Och mycket riktigt sägs det att apparaten i Tangerang fångat in omkring trehundra misstänkt prostituerade enbart under 2005.

Paragraf efter paragraf har vi nu sett att Tangerangns lagstiftning är mycket problematisk, inte bara från ett semantiskt synsätt utan också från ett muslimskt juridiskt dito. Och om lagen är så svag så måste den förkastas. Samma öde måste också alla liknande lagar som nu dyker upp i Indonesien gå till mötes.

Abd Moqsith Ghazali är forskare vid
The Religious Reform Project i Jakarta,
och koordinator för Nätverket för
Liberal Islam (*Jaringan Islam Liberal*)
i samma stad.

(Översättningen av artikeln återges
här med författarens tillstånd.)